

УДК 631.115.8: 342.922

JEL Classification: O1, Q17, Q22,

DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201907032>

Р.Я. КОРИНЕЦЬ, кандидат економічних наук
Л.М. МАЛІК, кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник

Просте товариство як форма кооперації виробників сільськогосподарської продукції

Мета статті - розглянути й оцінити, наскільки широко інститут спільної діяльності може бути використаний виробниками сільськогосподарської продукції, а також, у разі позитивного висновку, як забезпечити його потенційних учасників методичними матеріалами, консультаціями та якими вони мають бути.

Методика дослідження. У процесі дослідження використано метод діалектичного пізнання, порівняння (для порівняння різних підходів до створення кооперативу), аналітичних узагальнень (для систематизації сучасних поглядів на просте товариство), монографічний метод пізнання (для проведення оцінки можливостей простого товариства виступати формою кооперації).

Результати дослідження. Визначено, що просте товариство можна розглядати як одну з форм кооперації виробників сільськогосподарської продукції. Обґрунтовано теоретико-методологічні засади та особливості функціонування простого товариства.

Елементи наукової новизни. Набули подальшого поглиблення теоретичні положення щодо розвитку нових форм кооперації, обґрунтовано, що просте товариство може виступати формою кооперації виробників сільськогосподарської продукції.

Практична значущість. Одержані результати можуть бути використані при створенні кооперативних об'єднань на основі договору простого товариства. Бібліогр.: 25.

Ключові слова: товариство; просте товариство; кооперація; кооператив; виробники сільськогосподарської продукції; сільськогосподарське виробництво.

Корінець Роман Ярославович - кандидат економічних наук, радник, Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: rkorinets@gmail.com

Малік Лариса Миколаївна - кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу аспірантури і докторантури, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: larisa_malik@ukr.net

Постановка проблеми. Виробники сільськогосподарської продукції, особливо малі, працюючи на конкурентних ринках, постають перед необхідністю об'єднуватися, щоб отримати, бодай частково, можливості, якими користуються великі виробники. Як правило, таке об'єднання асоціюється із поняттям сільськогосподарського кооперативу, зокрема, сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

Суспільний інтерес в Україні до сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів поступово відновлюється. Водночас правове регулювання, адміністрування діяльності таких кооперативів доволі складне, потре-

бує спеціальної підготовки персоналу, ведення більш складного, порівняно з іншими організаційно-правовими формами, ведення господарської діяльності, бухгалтерського обліку, що відображається на накладних витратах.

У цьому контексті актуальним видається завдання пошуку можливостей для більш простих форм кооперації (у широкому її розумінні) виробників сільськогосподарської продукції, особливо малих. І тут на увагу заслуговує інститут спільної діяльності, передбачений Цивільним кодексом України (надалі - ЦКУ) [21], як менш складна форма кооперування малих виробників сільськогосподарської продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Договори про спільну діяльність вже

© Р.Я. Корінець, Л.М. Малік, 2019

набули застосування у сільському господарстві, зокрема у діяльності Національної академії аграрних наук України [25].

Серед публікацій наукового характеру вирізняються правові дослідження загального характеру О.Є. Блажівської [1, 2], хоча минув тривалий період часу після їх оприлюднення.

Більшість виявлених наукових досліджень є правовими [24] або не стосуються сільськогосподарської діяльності [10, 22].

У посібниках з аграрного права [6] вказується на можливість застосування таких договорів.

Консультаційні публікації правників у цій сфері переважно стосуються використання земель державної чи комунальної власності суб'єктами приватного права, наприклад, передачі фермерському господарству шкільної землі для її обробітку [4]. Дослідження щодо застосування договорів про спільну діяльність у сільському господарстві між суб'єктами приватного права зустрічаються нечасто [3], а досліджень останніх років не виявлено.

Мета статті - розглянути й оцінити, наскільки широко інститут спільної діяльності може бути використаний виробниками сільськогосподарської продукції, а також, у разі позитивного висновку, як забезпечити його потенційних учасників методичними матеріалами, консультаціями та якими вони мають бути.

Методологія дослідження. За методологічну основу дослідження слугували положення системного підходу. У процесі дослідження використано метод діалектичного пізнання, порівняння (для порівняння різних підходів до створення кооперативу), аналітичних узагальнень (для систематизації сучасних поглядів на просте товариство), монографічний метод пізнання (для проведення оцінки можливостей простого товариства бути формою кооперації).

Виклад основних результатів дослідження. Дослідники відзначають, що договір простого товариства бере свій початок з общинних відносин Київської Русі, зокрема з «толоки», що існувала на рівні звичаю. Таку організували для виконання сільськогосподарських робіт, що вимагали залучення багатьох осіб, зокрема для збирання врожаю, а також «складчини», як об'єднання капіталів і майна для спільної торгівлі або ведення іншої діяльності [24].

Норми правового регулювання спільної діяльності сконцентровані в однойменній Главі 77 ЦКУ [21].

За договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законності. Можливість спільно діяти без створення юридичної особи приваблива для невеликих виробників сільськогосподарської продукції, оскільки дає можливість не бюрократизувати процес і, відповідно, зменшити трансакційні витрати.

Спільна діяльність може здійснюватися на основі об'єднання (просте товариство) або без об'єднання вкладів учасників. Зважаючи на те, що натеper актуальний пошук простих варіантів кооперування виробників сільськогосподарської продукції задля отримання переваг великих виробників через об'єднання власних ресурсів, привабливішою у цьому контексті стає спільна діяльність на основі об'єднання вкладів учасників, тобто просте товариство.

ЦКУ не містить обмежень щодо кола суб'єктів – учасників спільної діяльності: ними можуть бути як фізичні особи, так і суб'єкти підприємницької діяльності. Учасниками спільної діяльності можуть стати також нерезиденти [23].

За договором простого товариства сторони (учасники) беруть зобов'язання об'єднати свої вклади та спільно діяти з метою одержання прибутку або досягнення іншої мети. Оскільки учасники договору не створюють юридичної особи, то метою такого договору є не прибуток юридичної особи (її не існує), а кожного члена договору [21].

До певної міри така мета корелюється з метою діяльності саме сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, «що утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб - виробників сільськогосподарської продукції для організації обслуговування, спрямованого на зменшення витрат та/або збільшення доходів членів цього кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності та на захист їхніх економічних інтересів» [12].

Відповідно до норм ЦКУ, вкладом учасника вважається все те, що він вносить у спільну діяльність (спільне майно), в тому числі грошові кошти, інше майно, професійні й інші знання, навички і вміння, а також ділова репутація та ділові зв'язки.

У кооперативах функції вкладу виконує пай. Відповідно до норм Закону України «Про кооперацію» [13], пай - майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, в тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки.

Між вкладом учасника простого товариства та паєм у кооперативі, окрім спільного функціонального призначення, існує низка відмінностей.

У кооперативі, на відміну від простого товариства, паєм не можуть виступати ділова репутація та ділові зв'язки, а також навички та вміння, якщо на них не оформлені належним чином майнові права. Гудвіл, або вартість ділової репутації, ділових зв'язків, престиж суб'єкта господарювання практично не використовується малими виробниками сільськогосподарської продукції, хоча у сучасних економіках розглядаються як економічна категорія [18], що може значною мірою підвищити ефективність спільної діяльності. Тому видається доцільним мати методичні рекомендації щодо використання гудвілу у простому товаристві, створеному саме невеликими виробниками сільськогосподарської продукції.

У ЦКУ не вказується прямо, що вклад учасника у простому товаристві є поворотним, на відміну від паю у кооперативі (про що прямо вказується у Законі України «Про кооперацію»). Водночас у статті 1141 ЦКУ зазначається, що у разі припинення договору простого товариства речі, передані у спільне володіння та (або) користування учасників, повертаються учасникам, які їх надали, без винагороди, якщо інше не передбачено домовленістю сторін. Тобто, по суті, вклад учасника у простому товаристві є поворотним внеском. Отже, для учасника простого товариства не існує правових ризиків втрати вкладу, внесеного у спільну діяльність.

Відповідно до норм ЦКУ, вклади учасників простого товариства вважаються рівними за вартістю, якщо інше не впливає з договору простого товариства або фактичних обставин. Окрім того ЦКУ передбачає, що у разі спільного ведення справ для вчинення кожного правочину потрібна згода всіх учасників (стаття 1135), що перекликається з нормою кооперативного законодавства «один член - один голос».

У простого товариства та сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу можна виявити існування подібних підходів до використання результатів спільної діяльності. Згідно з ЦКУ, внесене учасниками майно, яким вони володіли на праві власності, а також вироблена у результаті спільної діяльності продукція та одержані від такої діяльності результати і доходи є спільною частковою власністю учасників, якщо інше не встановлено договором простого товариства або законом. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» передбачає, що «сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи не є власниками сільськогосподарської продукції, що вироблена, вирощена, відгодована, виловлена або зібрана (заготовлена) його членами - виробниками сільськогосподарської продукції. Власниками сільськогосподарської продукції, яка заготовляється, переробляється, постачається, збувається (продається) таким кооперативом, є його члени» (стаття 9) [13]. Така подібність спрощує в подальшому перехід від простого товариства до сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

ЦКУ передбачає, що ведення бухгалтерського обліку спільного майна учасників простого товариства може бути доручено ними одному з учасників. Якщо його не визначено, то кожному з учасників доведеться самостійно вести облік результатів спільної діяльності у своїй частині.

Серед учасників простого товариства, створеного малими виробниками сільськогосподарської продукції, можуть бути різні суб'єкти, в тому числі й такі, що не ведуть бухгалтерського обліку (наприклад, фізичні особи з особистих селянських господарств) чи ведуть спрощений облік доходів і витрат (фізичні особи - підприємці). Тому важливо, щоб учасником простого товариства була бодай одна особа (насамперед мається на увазі юридична особа), що має необхідні знання та вміння для ведення бухгалтерського обліку.

Ведення бухгалтерського обліку у процесі спільної діяльності регламентується правовими актами, а також існують різні моделі у цій сфері [17]. Проте, зважаючи на те, що просте товариство створено малими виробниками сільськогосподарської продукції, видається доцільним розробити адаптовані правила ведення бухгалтерського обліку

для таких товариств, причому залежно від виду діяльності.

Податковий кодекс України [11] містить чимало посилань, що стосуються спільної діяльності, зокрема:

- для цілей оподаткування дві чи більше особи, які здійснюють спільну діяльність без утворення юридичної особи, вважаються окремою особою у межах такої діяльності;

- облік результатів спільної діяльності ведеться платником податку, уповноваженим на це іншими сторонами згідно з умовами договору, окремо від обліку господарських результатів такого платника податку;

- для цілей оподаткування господарські відносини між учасниками спільної діяльності прирівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових договорів;

- порядок податкового обліку та звітності про результати спільної діяльності встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

На сьогодні не існує достатньої практики застосування договорів простого товариства як форми об'єднання невеликих виробників сільськогосподарської продукції. Звідси відсутня й практика застосування податкових норм до таких суб'єктів. Норми податкового законодавства доволі складні для застосування навіть у тих видах спільної діяльності, де існує значна практика [8]. У цій ситуації деякі з існуючих норм податкового законодавства у частині спільної діяльності саме таких простих товариств можуть потребувати коригування. Тому видається доцільним реалізувати кілька пілотних проектів зі створення простих товариств за участі невеликих виробників сільськогосподарської продукції. Це дозволило б удосконалити податкове законодавство відповідно до виявлених проблем простих товариств.

Згідно з нормами ЦКУ, обов'язки учасників простого товариства щодо утримання спільного майна та порядок відшкодування витрат, пов'язаних із виконанням цих обов'язків, встановлюються договором простого товариства. Тут також, зважаючи на суб'єктність такого договору, доцільно мати певні методичні рекомендації для практичного застосування.

Забезпечити ефективне функціонування договорів про спільну діяльність малих виробників сільськогосподарської продукції

допомогли б методичні рекомендації щодо ведення спільних справ учасників простого товариства, інформаційного обміну в простому товаристві, встановлення порядку відшкодування витрат і збитків, пов'язаних із спільною діяльністю учасників, розподілу прибутку тощо. Очевидно, що такі та інші зазначені тут рекомендації доцільно розробляти насамперед для тих видів діяльності, які можуть бути в першу чергу використані невеликими виробниками сільськогосподарської продукції, тобто актуальні для них.

Стаття 1131 ЦКУ передбачає, що договір про спільну діяльність укладається у письмовій формі, а його умови визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом про окремі види спільної діяльності. Натепер закон не виокремлює спільну діяльність у сільському господарстві. При цьому, у 2006 р. було оприлюднено проект Закону України «Про сільськогосподарські партнерські товариства» [9, 5], який, за задумом розробників, був спрямований на створення умов для реалізації ініціативи громадян у сфері спільного ведення сільськогосподарської діяльності, адаптації сільськогосподарської продукції до конкурентного середовища, доступу їх до програм державної підтримки. Саме ж сільськогосподарське партнерське товариство розглядалося як добровільне неприбуткове об'єднання фізичних та юридичних осіб, що створюється на основі договору спільної сільськогосподарської діяльності. На сьогодні не виявлено підстав для твердження про необхідність прийняття окремого закону про подібні товариства.

Якщо у Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію» здійснено хоч теоретично, без правових наслідків, спроби визначити напрями та види діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, то у ЦКУ в цьому аспекті відсутні будь-які обмеження: за договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законам.

Якщо у згаданому Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію» обмежений, хай і доволі незначним чином, суб'єктний склад учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (його членами можуть бути тільки виробники

сільськогосподарської продукції), то у ЦКУ стосовно цього відсутні будь-які обмеження.

Отже, договір простого товариства як форма коопераційних дій відкриває простір для кооперування виробників сільськогосподарської продукції з суб'єктами, що не є такими, але є учасниками маркетингового ланцюга, що поєднує виробників та споживачів сільськогосподарської продукції. Окрім того, можливий рух і в зворотному напрямі - від виробника засобів виробництва до виробника сільськогосподарської продукції, котрий їх потребує, в тому числі шляхом створення різноманітних закупівельних груп, що набуває поширення в європейських країнах, зокрема серед невеликих виробників сільськогосподарської продукції [7].

Слід висловити також деякі застереження відносно простих товариств. Якщо законодавство передбачає певні стимули для сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, зокрема, їхній доступ до програм державної підтримки, то прості товариства позбавлені цього. Можливо, доцільно перетворити їх на суб'єкти такої підтримки через відповідні зміни в законодавстві. Це стосується і дорадчого супроводу створення та діяльності простих товариств.

Висновки. Аналіз правового поля простих товариств дає можливість для твердження про потенційну перспективність їх застосування з метою кооперування малих та сере-

дніх виробників сільськогосподарської продукції.

Практики застосування цією категорією суб'єктів договору простого товариства поки що не існує. Видається доцільним започаткувати пілотні проекти у цій сфері, зокрема, за участі проектів міжнародної технічної допомоги для відпрацювання правових, організаційних та економічних аспектів діяльності простих товариств.

До реалізації подібних проектів слід залучити наукові установи, які надалі працюватимуть над розробкою методичного забезпечення діяльності простих товариств. З метою поширення практики простих товариств передбачити підготовку консультантів у цій сфері, зокрема у складі сільськогосподарських дорадчих служб. Для активної розробки інституційних засад, механізмів і моделей простого товариства за участі серед малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції, їхнього впровадження потрібна належна координаційна діяльність від Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Прості товариства можна розглядати як перший крок до створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції, тому такий інститут заслуговує на суспільну увагу, а в майбутньому видається ймовірним, що й на державну підтримку.

Список бібліографічних посилань

1. Блажівська О. Є. Договір про спільну діяльність : дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів, 2007. 210 с.
2. Блажівська О. Є. Спільна діяльність учасників простого товариства : монографія. Київ : Алерта, 2013. 223 с.
3. Василенко Ю. С., Грикштас С. І., Корінець Р. Я. Підвищення ефективності використання землі через прості сільськогосподарські товариства. *Теорія&Практика ринків*. 2007. № 3. С. 59-62.
4. Земля освіти: як передати для обробітку єдино податнику. URL : <http://vysitska.com/2016/10/07/>. (дата звернення 10.06.2019 р.).
5. Знову відродять колгоспи? URL : <https://vn.20minut.ua/Groshi/znovu-vidrodyat-kolgospi-41219.html> (дата звернення 10.06.2019 р.).
6. Крупка Ю. М. Аграрне право України : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2006. 160 с.
7. Купуймо Разом! Закупівельні групи - нові можливості для українського бізнесу : підручник / Будзяк Т. та ін. Варшава : Асоціація «Ініціатива Родинних Фіrm», 2017. 312 с.
8. Лист ДФС від 28.03.2017 № 6345/6/99-99-15-02-02-15. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovii-konsultatsii/konsultatsiidiya-yuridichnih-osib/print-71949.html> (дата звернення 10.06.2019 р.).
9. Мінагрополітики пропонує законодавчо закріпити створення сільськогосподарських партнерських товариств. URL : http://www.agroua.net/news/news_9508.html (дата звернення 10.06.2019 р.).

References

1. Blazhivska, O.Ye. (2007). Dohovir pro spilnu diialnist [Agreement on joint activity]. *Candidate's thesis*. Lviv [In Ukrainian].
2. Blazhivska, O.Ye. (2013). *Spilna diialnist uchasnykiv prostoho tovarystva: monohrafiia [Joint activity of the members of a simple society: monograph]*. Kyiv: Alerta [In Ukrainian].
3. Vasilenko, Yu.S., Hrykshas, S.I., & Korinets, R.Ya. (2007). Pidvyshchennia efektyvnosti vykorystannia zemli cherez prosti silskohospodarski tovarystva [Improving the use of land through simple agricultural societies]. *Teoriia&Praktyka rynkiv*, 3, pp. 59-62 [In Ukrainian].
4. Vysitska, I. (2016). Zemlia osvity: yak peredaty dlia obrobittku yedyno podatnyku [Land of education: how to transfer to a cultivate the sole taxpayer]. Retrieved from: <http://vysitska.com/2016/10/07/> [In Ukrainian].
5. Znovu vidrodiat kolhospy? [Do they rebuild the collective farms again?]. (2006). *20 Khvylyn*. Retrieved from: <https://vn.20minut.ua/Groshi/znovu-vidrodyat-kolgospi-41219.html> [In Ukrainian].
6. Krupka, Yu.M. (2006). *Ahrarne pravo Ukrainy: Navch. posib. [Agrarian law of Ukraine: Teach. manual]*. Kyiv: Universtet "Ukraina" [In Ukrainian].
7. Budziak, T., Voitovich-Maryika, P., Haidukevych, O., Hudzii, Z., Dankievich, R., Melnyk, T., et al. (2017). *Kupuimo Razom! Zakupivelni hrupy - novi mozhlyvosti dlia ukraïnskoho biznesu: Pidruchnyk [Buy Together! Procurement groups - new opportunities for Ukrainian business: textbook]*. Varshava: Asotsiatsiia "Initsiatyva Rodynnykh Firm»" [In Ukrainian].

10. Погуляев С. Ю. Передача технологий в виде вклада в простое товарищество : дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. Харьков, 2002. 199 с.

11. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2755-VI. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.06.2019 р.).

12. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> (дата звернення 10.06.2019 р.).

13. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17.07.1997 № 469/97-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.06.2019 р.).

14. Розвиток малих аграрних підприємств у ринковому інституційному середовищі: індикатори та ефективність / Лупенко Ю. О., Шпикуляк О. Г., Малік М. Й. та ін. ; за ред. О. Г. Шпикуляка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. 204 с.

15. Розвиток підприємництва і кооперації: інституціональний аспект : монографія / Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Заяць В. М., Шпикуляк О. Г. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2016. 430 с.

16. Розвиток форм господарювання в сільському господарстві: проблеми і рішення : наук. доп. / Ю. О. Лупенко, В. Я. Месель-Веселяк, О. Г. Шпикуляк та ін. ; за ред. Ю. О. Лупенка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2018. 54 с.

17. Спільна діяльність: бухгалтерський аспект. URL : <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7322> (дата звернення 10.06.2019 р.).

18. Стасюк Н. В., Сизоненко О. А., Стасюк О. М. Поняття гудвілу як економічної категорії та об'єкту фінансового обліку. URL : http://www.rusnauka.com/1_NIO_2011/Economics/77343.doc.htm (дата звернення 10.06.2019 р.).

19. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року ; за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2012. 182 с.

20. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року / Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Булавка О. Г. та ін. ; за ред. Ю. О. Лупенка та О. Г. Булавки. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2013. 74 с.

21. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 10.06.2019 р.).

22. Шестерняк М. М. Спільна діяльність за участю фізичної особи у будівництві. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2012. № 2 (60). С. 278-282.

23. Юридичне оформлення договору про спільну діяльність. URL : <https://online.dtkk.ua/Book/f1ebc552-c99e-48b5-9605-61129d349bb8/navPoint-70#03> (дата звернення 10.06.2019 р.).

24. Юровська Г. В. Договір простого товариства у цивільному праві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2010. 19 с.

25. Як бути із землями НААН: рецепт від депутатів. URL : <https://agropolit.com/blog/77-yak-buti-iz-zemlyami-naan-retsept-vid-deputativ> (дата звернення 10.06.2019 р.).

8. Lyst DFS від 28.03.2017 №6345/6/99-99-15-02-02-15 [Letter of SFS dated 28.03.2017, No. 6345/6/99-99-15-02-02-15]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. *VR Ukrainy*. Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovyi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-71949.html> [In Ukrainian].

9. MinAP proponuje zakonodavcho zakriptyy stvorennia silskohospodarskykh partnerskykh tovarystv. [The Ministry of Agrarian Policy proposes to legally establish creation of agricultural partnerships]. (2006). *AgroUa*. Retrieved from: http://www.agroua.net/news/news_9508.html [In Ukrainian].

10. Pohuliaiev, S.Yu. (2007). *Peredacha tekhnolohyi v vyde vkladu v prostoe tovaryshchestvo* [Technology transfer as a contribution to a simple partnership]. *Candidate's thesis*. Kharkiv [In Ukrainian].

11. Podatkovyi kodeks Ukrainy від 2.12.2010 № 2755-VI [The Tax Codex of Ukraine dated 2.12.2010, No. 2755-VI.]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. *VR Ukrainy*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [In Ukrainian].

12. Pro kooperatsiiu: Zakon Ukrainy від 10.07.2003 1087-IV [On co-operation: Law of Ukraine dated 10.07.2003, No. 1087-IV]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. *VR Ukrainy*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> [In Ukrainian].

13. Pro silskohospodarsku kooperatsiiu: Zakon Ukrainy від 17.07.1997 № 469/97-ВР [On agricultural co-operation: Law of Ukraine dated 17.06.1997, No. 469/97-ВР] *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. *VR Ukrainy*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80> [In Ukrainian].

14. Lupenko, Yu.O., Shpykuliak, O.H., Malik, M.Y., et al. (2017). *Rozvytok malykh ahrarynykh pidpriemstv u rynkovomu instytutsiinomu seredovyshchi: indykatory ta efektyvnist* [Development of small agrarian enterprises in the market institutional environment: indicators and effectiveness]. O.H. Shpykuliak (Ed.). Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].

15. Lupenko, Yu.O., Malik, M.Y., Zaiats, V.M., & Shpykuliak, O.H. (2016). *Rozvytok pidpriemnytstva i kooperatsii: instytutsionalnyi aspekt: monohrafiia* [Development of entrepreneurship and cooperation: institutional aspect: monograph]. Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].

16. Lupenko, Yu.O., Mesel-Veseliak, V.Ya., Shpykuliak, O.H., et al. (2018). *Rozvytok form hospodariuvannia v silskomu hospodarstvi: problemy i rishennia : naukova dopovid* [Development of management forms in agriculture: problems and solutions: scientific report]. Yu.O. Lupenko (Ed.). Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].

17. Spilna diialnist: bukhhalterskyi aspekt [Joint activity: accounting aspect]. (n.d.). Retrieved from: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7322> [In Ukrainian].

18. Stasiuk, N.V., Syzonenko, O.A., & Stasiuk, O.M. (2011). *Poniattia hudvilu yak ekonomichnoi katehorii ta obiekту finansovoho obliku* [The notion of goodwill as an economic category and subject of financial accounting]. *Rusnauka*. Retrieved from: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2011/Economics/77343.doc.htm [In Ukrainian].

19. Lupenko, Yu.O. & Mesel-Veseliak, V.Ya. (Eds.) (2012). *Stratehichni napriamy rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku* [Strategic directions of development of agriculture of Ukraine for the period up to 2020]. Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].

20. Lupenko, Yu.O., Malik, M.Y., Bulavka, O.H., et al. (2013). *Stratehichni napriamy staloho rozvytku silskykh terytorii za period do 2020 roku* [Strategic directions for sustainable development of rural areas for the period up to 2020]. Yu.O. Lupenko & O.H. Bulavka (Eds.). Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].

21. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy від 16.01.2003 № 435-IV [The Civil Code of Ukraine dated 16.03.2003, No. 435-IV]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. *VR Ukrainy*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [In Ukrainian].

22. Shesterniak, M.M. (2012). *Spilna diialnist za uchastiu fizychnoi osoby u budivnytstvi* [Joint activity with the participation of an individual in construction]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo tekhnolohichnogo universytetu. Ekonomichni nauky*, 2 (60), pp. 278-282 [In Ukrainian].

23. Yurydychne oformlennia dohovoru pro spilnu diialnist [Legal registration of a joint venture agreement]. (2014). *Debet-Kredyt*, 30. Retrieved from: <https://online.dtkk.ua/Book/f1ebc552-c99e-48b5-9605-61129d349bb8/navPoint-70#03> [In Ukrainian].

24. Yurovska, H.V. (2010). Dohovir prostoho tovarystva u tsyvilnomu pravi Ukrainy [Contract of a simple partnership in civil law]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [In Ukrainian].

25. Yak buty iz zemliamy NAAN: retsept vid deputativ [How to be with the NAAN lands: a recipe from the deputies]. (2016). *Agropolit*. Retrieved from: <https://agropolit.com/blog/77-yak-buty-iz-zemlyami-naan-retsept-vid-deputativ> [In Ukrainian].

Korinets R.Ya., Malik L.M. Simple partnership as a form of cooperation of agricultural producers

The purpose of the article is to consider and give an assessment of the institute of joint activity, which can be used by producers of agricultural products as an object of cooperation.

Research methods. In the research process were used the following scientific methods: methods of dialectical cognition and comparison (for comparison of different approaches to a creation of cooperative); analytic generalizations (for systematization of modern views on a simple partnership); the monographic method of cognition (for evaluation of possibilities of a simple partnership to be a form of cooperation).

Research results. It was determined that a simple partnership can be considered as one of the forms of cooperation of agricultural producers. Theoretical and methodological principles and peculiarities of the functioning of a simple partnership were substantiated.

Analysis of the legal field of simple partnerships confers the possibility to potential prospects of their application for cooperation of small and medium-sized agricultural producers. Since a practice of applying of such agreements does not exist, it is expedient to launch pilot projects in this sphere, particularly via introducing international technical assistance projects for the development of legal, organizational, and economic aspects of the activities of ordinary companies.

It was proved that the development of simple partnerships requires the preparation of specific consultants, in particular providers of agricultural advisory services. Moreover, the dissemination of simple partnerships with the participation of small and medium-sized agricultural producers can only be achieved through developing institutional foundations and implementing specific mechanisms and models of development, introduction of which must be stimulated and controlled by the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine.

Elements of scientific novelty. Theoretical positions concerning development of new forms of cooperation were further developed; it was substantiated that a simple partnership can act as a form of cooperation of agricultural producers.

Practical significance. The obtained results can be used to create cooperative associations on basis of a simple partnership agreement. Refs.: 25.

Keywords: partnership; simple partnership; cooperation; cooperative; agricultural producers; agricultural production.

Korinets Roman Yaroslavovych - candidate of economic sciences, adviser to the National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine (10, Heroiv Oborony st., Kyiv)

E-mail: rkorinets@gmail.com

Malik Larisa Mykolaivna - candidate of economic sciences, senior research fellow, head of the post-graduate and doctoral department, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony st., Kyiv)

E-mail: larisa_malik@ukr.net

Коринец Р.Я., Малик Л.Н. Простое товарищество как форма кооперации производителей сельскохозяйственной продукции

Цель статьи - рассмотреть и оценить, насколько широко институт совместной деятельности может быть использован производителями сельскохозяйственной продукции, а также при позитивном выводе, как обеспечить его потенциальных участников методическими материалами, консультациями и какими они должны быть.

Методика исследования. В процессе исследования использован метод диалектического познания, сравнения (для сравнения различных подходов к созданию кооператива), аналитических обобщений (для систематизации современных взглядов на простое товарищество), монографический метод познания (для проведения оценки возможностей простого товарищества выступать формой кооперации).

Результаты исследования. Определено, что простое товарищество можно рассматривать как одну из форм кооперации производителей сельскохозяйственной продукции. Рассмотрены теоретико-методологические основы и особенно сти функционирования простого товарищества.

Элементы научной новизны. Получили дальнейшее углубление теоретические положения развития новых форм кооперации, обосновано, что простое товарищество может выступать формой кооперации производителей сельскохозяйственной продукции.

Практическая значимость. Полученные результаты могут быть использованы при создании кооперативных объединений на основе договора простого товарищества. Библиогр.: 25.

Ключевые слова: товарищество; простое товарищество; кооперация; кооператив; производители сельскохозяйственной продукции; сельскохозяйственное производство.

Коринец Роман Ярославович - кандидат экономических наук, советник, Всеукраинская общественная организация «Ассоциации сельскохозяйственных консультационных служб Украины» (г. Киев, ул. Героев Обороны, 10)

E-mail: rkorinets@gmail.com

Малик Лариса Николаевна - кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, заведующая отделом аспирантуры и докторантуры, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (г. Киев, ул. Героев Обороны, 10)

E-mail: larisa_malik@ukr.net

Стаття надійшла до редакції 02.07.2019 р.

Фахове рецензування: 05.07.2019 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Корінець Р. Я., Малик Л. М. Просте товариство як форма кооперації виробників сільськогосподарської продукції. *Економіка АПК*. 2019. № 7. С. 32 – 38.

* * *